

РЕШЕНИЕ

№ 360

гр. Пловдив, 21.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, VI СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Величка П. Белева

Членове: Надежда Н. Дзивкова Р.
Виделина Ст. Куршумова
Стойчева

при участието на секретаря Тодорка Г. Мавродиева
като разгледа докладваното от Виделина Ст. Куршумова Стойчева Въззивно гражданско дело № 20225300503310 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С Решение № 260474 от 19.10.2022 г. постановено по гр.д.№ 8414 по описа за 2020 г. на РС - Пловдив, г., XIV гр.с., се: ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО в отношенията между страните, че К. А. Р., ЕГН *****- кредитополучател и Д. Ц. Й., ЕГН *****- поръчител, дължат солидарно на „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, следните суми: 6465.28 лева- главница по договор за кредит от 28.11.2017г., вземанията по който са обявени за предсрочно изискуеми; 3.60 лева- законна лихва за периода 05.06.2019 г.-06.06.2019 г.; ведно със законната лихва върху главницата от подаването на заявлението по чл. 417 ГПК на 07.06.2019 г. до изплащането на вземането, като ОТХВЪРЛЯ претенциите за 350.95 лева- възнаградителна лихва за периода от 20.12.2018 г. до 04.06.2019 г.; за 3.21 лева- наказателна лихва (лихвена надбавка за забава) за периода от 20.01.2019 г. до 04.06.2019 г. и за 120.00 лева- заемни такси, за които вземания е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК № 1801 от 05.08.2019 г., по частно гр. дело № 3170/2019 г. на РС- Пазарджик. ОСЪЖДА К. А. Р., ЕГН ***** и Д. Ц. Й., ЕГН *****, да заплатят на „Банка ДСК” ЕАД, ЕИК 121830616, сумата от 662.60 лева- разноси в заповедното и първоинстанционното производство по

съразмерност. ОСЪЖДА „Банка ДСК” ЕАД, ЕИК 121830616, да заплати на К. А. Р., ЕГН ***** и Д. Ц. Й., ЕГН *****, сумата от 10.68 лева- разноски в първоинстанционното производство по съразмерност. ОСЪЖДА „Банка ДСК” ЕАД, ЕИК 121830616, да заплати на Адвокатско дружество „Г.“, Булстат ***, сумата от 638.82 лева – адвокатско възнаграждение с ДДС за оказана безплатна правна помощ на К. А. Р. и Д. Ц. Й. в заповедното и първоинстанционното производство.

Недоволни от постановеното решение са останали и двете страни.

С въззивна жалба от Д. Ц. Й., ЕГН ***** и К. А. Р., ЕГН *****, чрез пълномощника си адвокат Б., се обжалва първоинстанционното решение в частта му, с която е признато за установено, че дължат солидарно на „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, следните суми: 6465.28 лева- главница по договор за кредит от 28.11.2017г., вземанията по който са обявени за предсрочно изискуеми; 3.60 лева- законна лихва за периода 05.06.2019 г.-06.06.2019 г.; ведно със законната лихва върху главницата от подаването на заявлението по чл. 417 ГПК на 07.06.2019 г. до изплащането на вземането.

В жалбата се излагат оплаквания, че решението в обжалваната част е постановено при допуснато нарушение на материалния закон и при липсата на обоснованост. Поддържа се, че процесният договор е такъв за потребителски кредит, който е недействителен на осн.чл.22,вр.чл.11, ал.1, т.9 от ЗПК -липса на клауза, която да определи начина на изчисляване на възнаградителната лихва. Посочва се като безспорно, че от 01.07.2018 г. е преустановено използването на пазарният индекс СОФИБОР, след което банката не е уведомила кредитополучателя за начина, по който ще се изчислява възнаградителната лихва. Твърди се, че за последното не са ангажирани доказателства, нито доказателства за новата методика по изчисление на възнаградителната лихва.Оспорва се изводът на районният съд, че неизпълнението на разпоредбата на чл.33а, ал.5 и 6 от ЗПК не влече недействителност на договора за кредит и въз основа на това се настоява за недействителност на договора. Позовава се на приетото в производството заключение на ССЧЕ, от което се заключава, че заемната сума е изцяло върната и искът за същата следва да бъде отхвърлен изцяло. По отношение на Д. Ц. Й. се сочи, че искът следва да бъде отхвърлен и на допълнително основание, тъй като бидейки поръчител, отговорността му се погасява, ако правоотношението, което обезпечава бъде признато за недействително. Моли за отмяна на решението в обжалваната част и постановяване на решение по същество, с което да се отхвърлят предявените искове.Моли за присъждането разноските за двете инстанции и определяне на възнаграждение по чл.38, ал.2 от ЗАДв.

В срока по чл.263 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, чрез пълномощника юрисконсулт Д., с който същата се оспорва изцяло като необоснована и неоснователна. Излагат се съображения, че

промяната в законодателството с приемането на чл.33а, ал.5 от ЗПК е настъпила след сключването на валиден договор за кредит и не може да обоснове неговата недействителност на осн.чл.11, ал.1, т.9 ЗПК. Поддържа се, че нормата на чл.33а, ал.5 от ЗПК не води до промяна в прилагания лихвен процент преди влизането ѝ в сила, както и че неизпълнението ѝ не обосновава недействителността на договора. Излагат се съображения за спазването на изискванията в разпоредбите на чл.11, ал.1, т.10, т.12 и т.20 ЗПК и липсата на нарушения на ЗПК, които да водят до недействителност на договора за кредит. Моли въззивната жалба да се остави без уважение и решението да се потвърди в обжалваната част. Моли за присъждането на разносните пред въззивната инстанция.

Постъпила е и въззивна жалба от „Банка ДСК” АД, ЕИК 121830616, чрез пълномощника юрисконсулт Д., с която се обжалва първоинстанционното решение в частта му, в която се отхвърлят претенциите на банката за следните суми: 350.95 лева-възнаградителна лихва за периода от 20.12.2018 г. до 04.06.2019 г.; 3.21 лева-наказателна лихва (лихвена надбавка за забава) за периода от 20.01.2019 г. до 04.06.2019 г. и 120.00 лева- заемни такси.

Във въззивната жалба се релевират оплаквания, че в обжалваната част решението е неправилно, необосновано и постановено в противоречие на актуалната съдебна практика. Излагат се възражения против изводите на районния съд за нищожност поради неравноправност на клаузата по чл.8 от договора за кредит и се сочи, че в частта за определяне на размера на лихвата към датата на сключване на договора клаузата указва ясно размера на дължимата възнаградителна лихва. Развиват се съображения, че титулярът по кредита е бил уведомен за измененията в договора за кредит съгласно избрания от него вариант за известяване. Посочва се, че информацията за замяна на пазарният индекс СОФИБОР е била публично оповестена на официалната страница на банката при спазване на чл.58, ал.4 от ЗКИ. Поддържа се, че не са налице клаузи, водещи до недействителност на договора за кредит. Излагат се съображения, че нищожността на уговорка в клауза от договора за банков кредит, даваща право на банката да промяна лихвата по кредита не обосновавало нищожността на уговорката за заплащането на договорна лихва. Обосноват се изводи за основателността на претенцията за таксата от 120 лева като се сочи, че същата е предвидена в чл.18 от договора и се касае за вземане, което е предназначено да компенсира кредитора за дейности, които е извършил за сметка на клиента си при допуснато от него просрочие. Оспорват се изводът на районния съд за отхвърлянето на претенцията за лихва за забава като се коментира разпоредбата на чл.33, ал.2 ЗПК. Излагат съображения за основателността на претенцията и се сочи, че договорната и санкциониращата лихва са се начислявали паралелно, като надбавката за забава има санкциониращ характер на недобросъвестното поведение на кредитополучателя и се начислява върху просрочната главница. Посочва се, че не на последно място районният съд е приел, че тази лихва

трябва да бъде изцяло отхвърлена, а не редуцирана до размера на определената от закона и е лишил банката да упражни санкция по отношение на ответниците за време на забава на договорното правоотношение. Моли за отмяна на решението в обжалваната част. При уважаване на жалбата се иска присъждането на разноските за първата инстанция. Претендира се присъждането на разноски за въззивното производство. Прави възражение за прихващане на разноските на страните по делото.

В законоустановения срок не е постъпил отговор на тази въззивна жалба от Д. Ц. Й. и К. А. Р..

Пловдивският окръжен съд, след като провери обжалвания съдебен акт съобразно правомощията си по чл.269 от ГПК, прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 ГПК и обсъди възраженията, доводите и исканията на страните, намери за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивните жалби са подадена в срок, изхождат от легитимирана страна и са насочени срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явяват процесуално допустими.

При извършената служебна проверка на решението съобразно правомощията си по чл.269, изр. първо от ГПК съдът намери, че същото е валидно и допустимо. Предвид горното и на основание чл.269, изр.2 от ГПК следва да бъде проверена правилността на решението по изложените във въззивните жалби доводи, както и при служебна проверка за допуснати при постановяването му нарушения на императивни материалноправни норми, като въззивната инстанция се произнесе по правния спор между страните.

Първоинстанционният съд е бил сезиран с обективно съединени искиве с чл. 422, във вр. чл.415, ал. 1, т. 1 от ГПК, вр. чл. 430 и чл. 79, ал. 1, предл. първо от 33Д и чл.86 33Д, предявени от „Банка ДСК“ ЕАД против К. А. Р., ЕГН *****-кредитополучател и Д. Ц. Й., ЕГН *****-поръчител, за признаване за установено, че ответниците дължат солидарно на ищцовата банка, следните суми: 6 465.28 лева - главница по договор за кредит от 28.11.2017г., вземанията по който са обявени за предсрочно изискуеми; 350.95 лева- договорна /възнаградителна/ лихва за периода от 20.12.2018 г. до 04.06.2019 г.; 3.21 лева- наказателна лихва (лихвена надбавка за забава) за периода от 20.01.2019 г. до 04.06.2019 г.; 3.60 лева- законна лихва за периода 05.06.2019 г.-06.06.2019 г.; 120.00 лева- заемни такси, ведно със законната лихва върху главницата от подаването на заявлението по чл. 417 ГПК на 07.06.2019 г. до изплащането на вземането, за които вземания е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК № 1801 от 05.08.2019 г., по частно гр. дело № 3170/2019 г. на РС- Пазарджик.

Исковата претенция се обосновава с твърденията, че по силата на Договор за

кредит за текущо потребление от 28.11.2017 г., обезпечен с Договор за поръчителство от същата дата, ищецът е предоставил на К. А. Р., кредит в размер на 7 000 лева, който е изцяло усвоен от кредитополучателя на 28.11.2017 г. Договореният срок за издължаване на кредита бил 120 месеца, считано от датата на неговото усвояване. Съгласно чл.4 и чл.5 от договора, отпуснатата сума по кредита се усвоявала и погасявала по разплащателната сметка на К. А. Р., съгласно погасителен план /Приложение 1/. Посочва се, че неразделна част от договора са Общите условия и извлечение от Тарифата за лихвите, таксите и комисионите, които банката прилага при извършвани услуги на клиенти. Като обезпечение по договора за кредит бил сключен договор за поръчителство от 28.1.2017 г., въз основа на което Д. Ц. Й. бил солидарно отговорен при неизпълнение на задълженията по договора. Твърди се, че е налице нередовно плащане на задължението, поради което банката е предприела действия за събиране на вземането като на задълженото лице К. А. Р. е изпратено уведомление за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, получено лично на 22.01.2019 г. Позовава се на извлечение от счетоводните книги на банката от 07.06.2019 г., според което към посочената дата не са погасени 5 броя месечни вноски. Посочва, че общият размер на дължимата сума е 6 943, 04 лева, образувана от претендираните суми. За претендираните вземания е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 ГПК1801 от 05.08.2019 г. и изпълнителен лист по ч. гр. дело № 3170/2019 г. на РС- Пазарджик. За събиране на сумите било образувано изп.дело № 380/2019 г. на ЧСИ рег.*** от КЧСИ. В предвид изложеното и подаденото възражение от ответниците срещу издадена заповед се обосновава предявяването на установителните искове за суми, предмет на заповедно производство, за които са издадени заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист, и които са произтичат от договор за кредит за текущо потребление от 28.11.2017 г., обезпечен с договор за поръчителство от 28.11.2017 г.

В срока по чл. 131 от ГПК всеки от ответниците е подал писмен отговор като са развили съвпадащи се възражения против предявените искове. Оспорват исковете по основание и размер. Излагат съображения за недействителност на договора на осн.чл.22, вр. с чл.11, ал.1 т.9, т.10, т.12 и т.20 ЗПК. Намират, че не е изпълнено изискването на чл.11, ал.1, т.9 ЗПК с довода, че на основание решение на управителния съвет на БНБ от 16.03.2017 г. е преустановено използването на пазарния индекс SOFIBOR при изчисляване на възнаградителната лихва по договора след 01.07.2018 г., след което не са били уведомени за новия начин на изчисляването на възнаградителната лихва. От последното твърдят, че не са били неяснота относно начина на изчисляване на възнаградителната лихва, а така и че в договора липсва лихвен процент и начин на приложението му, поради което е недействителен. В съдебно заседание ответниците са навели възражението за недействителност на договора на осн.чл.22, поради нарушение на чл.10, ал.1 ЗПК.

По делото се установява и няма спор относно факта на сключване на договор за кредит за текущо потребление от 28.11.2017 г. със соченото от ищеца съдържание - дата на подписване, права, задължения, падеж, както и относно изправността на кредитодателя да предостави на първия ответник К. Р. в качеството ѝ на кредитополучател уговорената заемна сума, както и че вземането по договора е обезпечено с договор за поръчителство от 28.11.2017 г. между ищеца и втория ответник Д. Й..

За установяване на твърденията на страните в първоинстанционното производство е допуснато изготвянето на съдебно-техническа експертиза и съдебно - счетоводна експертиза.

След извършен анализ на шрифта на договора за кредит в заключението си СТЕ е приела, че в текста на договора е използван серифен шрифт от типа на „Таймс Ню роман“, навсякъде в документа размерът на шрифта е от 12 pt до 12,4 pt, като заключението е прието без възражения от страните.

Според заключението на ССЧЕ, прието като неоспорено от страните, погасените суми по договора за кредит суми към 02.08.2019 г. са в размер на 1 108, 92 лева, а до датата на проверка от експертизата - 5 042, 95 лева, посочени по пера в Приложение № 1 към заключението. Последното установено плащане по договора е от дата 30.10.2020 г. Размерът на дължимите суми към 02.08.2019 г. е 6 946, 64 лева, от които: 6 465.28 лева - непогасена главница; 350.95 лева - непогасена договорна лихва; 6.81 лева - непогасена санкционираща лихва; 3.60 лева - непогасена законна лихва за забава; 120.00 лева - непогасени такси предсрочна изискуемост. Сума от 6 946, 64 лева е определена при настъпила предсрочна изискуемост на кредита. При условие, че предсрочната изискуемост на кредита не е настъпила вещото лице е посочило, че към 31.05.2022 г., при зачитане на извършените плащания за периода 05.06.2019 г.- 02.06.2022 г., дължимата сума е 5 331, 25 лева, а платената сума е 7 693, 45 лева, поради което надплатената сума е 2 363, 20 лева.

С оглед на установения от фактическа страна правен спор и при съобразяване с оплакванията на страните, съдът достига до следните правни изводи:

По въззивната жалба на Д. Ц. Й. и К. А. Р.:

Процесният договор за кредит представлява търговска сделка на основание чл. 286 от ТЗ, по отношение на която са приложими специалните правила на ТЗ, като кредитополучателят има и допълнителна закрила - притежава качеството на потребител, поради което се прилагат и специалните закрилни норми на ЗКП и ЗЗП.

Поддържаните от ответниците доводи в жалбата им са за недействителност на договора на осн.чл.22 ЗПК, поради неспазването на разпоредбата в чл.11, т.9 ЗПК. В последната е разписано, че договорът за потребителски кредит следва да съдържа лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен

лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент, ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички лихвени проценти, а според т.9а - договорът следва да съдържа методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл.33а ЗПК. Ответниците обосновават нарушението на цитираната разпоредба с неизпълнение от банката на задълженията ѝ по чл.33а, ал.5 и ал.6 ЗПК да приеме план за действие при промяна или неизготвяне на бечмарк за лихвен процент и да уведоми потребителя по реда на чл. 14 от ЗПК за промените в договора за кредит, произтичащи от прилагането на плана по чл. 33а, ал.5 от ЗПК.

В разглеждания случай пораждаването на задълженията по чл. 33а, ал.5 и ал.6 от ЗПК за банката-ищец не е спорно. В чл.8 от договора е предвидено, че кредитът се олихвява с променлив лихвен процент в размер на 7.80 % годишно или 0.02 % на ден, формиран от стойността на 6-месечен SOFIBOR, който при отрицателна стойност се приема със стойност нула, и фиксирана преференциална надбавка в размер на 7.352%, при изпълнение на условията по програма ДСК Партньори плюс. Посочено е, че лихвеният процент се променя с промяната на 6-месечния SOFIBOR при предпоставките, по реда и в сроковете, предвидени в Общите условия. Според обявеното на 16.03.2017 г. решение на Управителния съвет на Българската народна банка (БНБ), считано от 01.07.2018 г. БНБ преустановява изпълнението на дейностите, свързани с изчисляването и публикуването на справочните индекси СОФИБИД и СОФИБОР. От последното се поражда задължението на кредитора да приложи план за действие, изготвен съгласно чл. 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.), съгласно чл.33а, ал.5 ЗПК. На осн.чл.33а, ал.6 от ЗПК банката е задължена да уведоми потребителя по реда на чл. 14 за промените в договора за кредит, произтичащи от прилагането на плана за действие, регламентиран в разпоредбата на чл.33а, ал.5 от ЗПК. Цитираните разпоредби са приложими към процесния договор за потребителски кредит, на основание § 6 от ПЗР към ЗИД към Закона за кредитните институции.

В разглеждания случай банката твърди, че е изпълнила нормативно разписаното ѝ задължение в чл.33а, ал.6 ЗПК с уведомяване на потребителя според договореното чрез електронно банкиране „ДСК Директ“, СМС, както и чрез публикуване на официалната страница на банката съгласно чл.58, ал.4 ЗКИ. От представения договор се констатира, че в чл.14 страните са договорили уведомяването на кредитополучателя за промяната в лихвения процент и на новия размер на месечната вноска чрез електронно банкиране „ДСК Директ“. По делото не са ангажирани доказателства за

уведомяването на потребителя за промените в договора за кредит, произтичащи от прилагането на плана по чл.33а ЗПК, респективно и за прилагания по договора лихвен процент чрез електронно банкиране „ДСК Директ“ след отмяната на индекса Софибор. Също така и не се установява потребителят да е бил уведомен чрез СМС, доколкото и макар това да е предвидено в чл.13 от договора, то е останало непопълнено полето относно мобилния номер, на който да бъдат изпращани СМС. Доводът, че потребителят е уведомен чрез публикуване на информацията за промяната на прилагания индекс от банката на официалната ѝ страница, не се кредитира, предвид изрично договорения начин за уведомяване на потребителя чрез електронно банкиране „ДСК Директ“, спазването на който не се установява.

С оглед на горното се налага извод, че по делото е останало недоказано изпълнението от банката на императивно поставените задължения в чл.33а, ал.5 и ал.6 от ЗПК. Не се установява предприетият от банката план за действие след преустановяване използването на индекса Софибор по смисъла на чл.33а, ал.5 ЗПК, нито индексът и методиката за изчисляването на референтния лихвен процент по кредита след 01.07.2018 г., както и не се доказва уведомяването на потребителя за същите съгласно ал.6 от разпоредбата. В предвид изложеното поставеният пред съда въпроса е дали изложеното обосновава недействителността на договора за потребителски кредит, за което настояват ответниците във въззивната си жалба.

Въззивният съд, в настоящия си съдебен състав намира, че при сключването си договорът за кредит от 28.11.2017 г. не е страдал от пороци, водещи до неговата недействителност. Процесният договор е сключен в писмена форма и отговаря на императивните изисквания на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК към датата на неговото сключване. Посочени са индивидуализиращи данни за страните, размерът на получената сума, общият размер, който потребителят следва да върне съгласно представения погасителен план, годишният процент на разходите, годишния лихвен процент по кредита, условия за издължаване на кредита-брой и размер на погасителните вноски и периодичността и датите на плащането им, както и останалото се изискуемо съдържание според цитираните разпоредби, включително е указано правото на потребителя за получи извлечение от сметката и на отказ с условията за това, както правилно е преценил районният съд и за което липсват оплаквания във въззивната инстанция. След сключване на договора за кредит е настъпило изменение в законодателство с приемането на разпоредбите на чл.33а, ал.5 и ал.6 ЗПК в сила от 01.07.2018 г., изпълнението на които не се установява по делото въпреки отпадане използването на индекса Софибор. Следователно, след 01.07.2018 г. клаузата за възнаградителна лихва в чл.8 от договора е престанала да отговаря по съдържание на изискването за посочване на действащия между страните лихвен процент и методика на изчисляването му. Последното обосновава недействителността на клаузата за възнаградителната лихва след 01.07.2018г., но не и недействителността

на договора за кредит. Извод за последното се прави от правната характеристика на недействителността като порок, който се преценява според съдържанието на постигнатите между страните договорености при сключването на договора, същият е винаги изначален и не поражда права и задължения за страните. В разглеждания случай обаче се установява, че при сключването си договорът е отговарял на поставените от закона изисквания и страните валидно са били обвързани от същия. Настъпилите в последствие обстоятелства, въз основа на които клаузата за възнаградителна лихва вече не е отговаряла на законовите изисквания за действителност, не оказват влияние на действителността на облигационно правоотношение, доколкото и страните вече са били валидно обвързани от него. По изложените съображения, съдебният състав намира за неоснователни доводите във въззивната жалба на ответниците за недействителност на договора по поддържаните съображения за неизпълнение на чл.33а, ал.5 и 6 от ЗПК. Изложените изводи не се опровергават от цитираното в жалбата решение № 463/26.10.2021 г. по в.гр.д.№ 1704/2021 г. на ПОС, V I гр.с., тъй като е постановено при различна фактическа обстановка, при която съдебният състав е установил, че възраженията на банката са били преклудирани и доколкото намира, че следва да преразгледа становището по приложението на чл.33а ЗПК.

Изложеното налага извод, че ответниците дължат заплащането на главницата по договора за кредит, но не и на възнаградителната лихва. При преценка дължимия размер на главницата съдът констатира и няма спор във въззивната инстанция, че банката надлежно е упражнила правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем. От заключението на ССЧЕ се установява забава от 90 дни за заплащането на вноската от 20.10.2018 г. по погасителния план, от което се е породило правото на банката да обяви предсрочната изискуемост на кредита съгласно разпоредбата на чл.18.2 от ОУ. Същото надлежно е упражнено с отправеното уведомление до К. Р., което е получено от същата на 22.01.2019 г., от която дата е настъпила предсрочната изискуемостта на кредита както за кредитополучателя, така и за поръчителя с оглед акцесорният характер на поръчителството. Установява се, че заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл.417 ГПК и изпълнителен лист е подадено на 07.06.2019 г., поради което районният съд правилно е заключил за спазването на срока по чл.147, ал.1 ЗЗД по отношение на поръчителя, спор за което няма във въззивната инстанция.

Спорен във въззивната инстанция е дължимият размер на главницата, доколкото в жалбата си ответниците молят за отхвърляне на претенцията по съображения, че общоплатената сума по договора за кредит е в размер на 7 693, 45 лева. След преценка на доказателствата по делото и установените с тях обстоятелства, съдът намира за неоснователни доводите против установения размер на главницата от 6 465.28 лева в първоинстанционното решение. Според заключението на ССЧЕ дължимата сума към

02.08.2019 г. /неправилно посочена като дата на подаване на заявлението/ е в размер на 6 465.28 лева, която съответства на претендираната от заявителя главница от 6 465.28 лева. От заключението на ССЧЕ се установява, че извършените след това плащания по договора за кредит са от дата 04.11.2019 г., които обаче са в хода на предприетото принудително изпълнение по изп.дело № 20198870400380 по описа на ЧСИ Д. с рег.№ *** от КЧСИ, което е образувано въз основа на издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист от 05.08.2019 г. Извод за последното се прави от съдържанието на приложените в заповедното производство покани за доброволно изпълнение по изп.дело и датите им на връчване на длъжниците - ПДИ е връчена на К. Р. на 24.09.2019 г., а на Д. Й. на 29.09.2019 г. Съгласно възприетото в т.9 от Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2013 г., ОСГТК съдът не следва да съобразява факта на удовлетворяване на вземането чрез осъществено принудително събиране на сумите по издадения изпълнителен лист въз основа на разпореждането за незабавно изпълнение в образувания изпълнителен процес. По изложените съображения следва да се установи вземането за главницата от 6 465.28 лева, според заявеното от банката при подаването на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение и изпълнителен лист. Последното се отнася и за акцесорното вземане от 3.60 лева- законна лихва за периода 05.06.2019 г.-06.06.2019 г., която се доказва от заключението на ССЧЕ и относно уважаването на която не са наведени конкретни оплаквания.

По въззивната жалба на „Банка ДСК” АД:

Неоснователни са оплакванията на ищеца против отхвърлената претенция за възнаградителна лихва от 350, 95 лева за периода от 20.12.2018 г. до 04.06.2019 г. Както вече се установи по делото, след 01.07.2018 г. клаузата за възнаградителна лихва в чл.8 от договора е престанала да отговаря по съдържание на изискването за посочване на действащия между страните лихвен процент и методика на изчисляването му. Въпреки, че клаузата за възнаградителна лихва е била действителна при сключване на договора, за което банката настоява в жалбата си, след 01.07.2018 г. коментираната клауза не е отговаряла на изискванията за действителност В предвид последното съдът съобрази, че възнаградителната лихва се претендира за периода от 20.12.2018 г. до 04.06.2019 г., тоест след 01.07.2018 г., което налага извод, че е начислена въз основа на недействителна клауза и вземането, което се претендира въз основа на същата, не се дължи от ответниците. Горният извод не се променя от довода в жалбата, че прилаганият лихвен процент не надвишава договорения, тъй като няма данни как е формиран същият и потребителят да е бил уведомен за него, съгласно разпоредбата на чл.33а, ал.6 ЗПК.

Неоснователна е и претенцията за 3.21 лева- наказателна лихва (лихвена надбавка за забава) за периода от 20.01.2019 г. до 04.06.2019 г. Претендираното

обезщетение за забава/ лихвена надбавка за забава/ се начислява на осн.чл.19. 2 от УО, която препраща към чл.18.2 от ОУ към договори за кредит, според която разпоредба при допусната забава в плащанията на главницата и/или на лихва над 90 дни, целият непогасен остатък от главницата става предсрочно изискуем и се олихвява с договорен лихвен процент и с надбавка за забава в размер на 10 процента пункта. Договореният лихвен процент е в размер на 7, 532 %, поради което и предвид разпоредбата на чл.18.2 от ОУ, договореното обезщетение за забава надхвърля размера на законната лихва. Следователно посочената клауза предвижда обезщетение за забава в размер над законната лихва, което е в противоречие с императивна материално правна норма – чл. 33 ал. 2 от ЗПК, съгласно която, когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва. Правилото на закона е императивно и цели да предпази икономически по-слабата страна в правоотношенията с кредитора от клаузи, предвиждащи заплащането на обезщетение за забава в размери, по-високи от определената по реда на чл. 86, ал. 2 ЗЗД законна лихва. Изложеното налага извод за неравноправност на клаузата, въз основа на която се претендира вземането - съгласно чл. 145, ал. 2, т. 5 ЗЗП. Нищожната клауза не поражда действие – както изцяло, така и частично, поради което е без значение соченото от жалбоподателя начисляване на надбавката върху просрочената главница в размер, съответстваща на законовите разпоредби. Предвид изложеното правилно е отхвърлена претенцията за процесното обезщетение за забава. Във въззивното производство се прави искане за редуциране на обезщетението до размера на законната лихва, което е несвоевременно направено и е преклудирано, поради което не следва да бъде обсъждано. За пълнота следва да се посочи, че доколкото претенцията е индивидуализирана в заповедното производство и тя подлежи на установяване по реда на чл.422 ГПК, съдът не следва да се произнася по искане, което е различно от вече заявеното и за което е била издадена заповедта за изпълнение на паричното задължение.

Не следва да се уважава и претенцията за сумата от 120.00 лева- заемни такси, т.нар. разходи при изискуем кредит, които банката претендира на основание Приложение № 3 - такси за кредити за текущо потребление към договора за кредит. Изложените доводи в жалбата относно естеството на тези разходи като вземане, предназначено да компенсира кредитора за дейности, които е извършил за сметка на клиента си при допуснато просрочие, не се извлича от съдържанието на клаузата. В Приложение № 3 към договора, в което е уреден посоченият разход липсват сочените от банката разяснения – и изобщо липсват каквито и да било такива относно основанието за процесните хипотетични разходи и формирането им като размер. В този смисъл не може и да се приеме, че се касае за вземане, предназначено да компенсира банката за дейности при допуснато просрочие, тъй като таксата е предвидена във фиксиран размер и се дължима от всички клиенти, преустановили

редовното обслужване на кредита си, независимо от особеностите на всеки конкретен случай и без да се знае колко и какви действия ще следват да се предприемат, което е условие за предварително остойностяване на разходите при допуснато просрочие. Следователно правилно е отхвърлен иска за установяването на вземането, доколкото се касае за предварително определено обезщетение на банката без връзка с реалните разходи при допуснато просрочие по кредита, което обосновава неравноправността на клаузата по смисъла на чл. 143 т. 5 от ЗЗП.

По изложените съображения не се установяват поддържаните от страните пороци на обжалваното решение, поради което въззивните жалби се явяват неоснователни и като такива следва да бъдат оставени без уважение. С оглед съвпадение на изводите на двете инстанции, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

С оглед отхвърлянето на двете жалби сторените пред въззивната инстанция разноси следва да останат за сметка на страните така, както са ги направили.

Така мотивиран, Пловдивски окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло Решение № 260474 от 19.10.2022 г. постановено по гр.д.№ 8414 по описа за 2020 г. на РС - Пловдив, г., XIV гр.с.

Решението подлежи на обжалване в едномесечен срок от връчването му на страните - при наличие на предпоставките по чл. 280 ГПК, пред Върховния касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____